

Мовчан М. П.
кандидат політичних наук,
Заступник Міністра молоді та спорту України з питань європейської інтеграції
mykola_movchan@yahoo.com

Політичні та економічні інтереси Китаю на Африканському континенті

Анотація. Досліджуючи дво- та багатостороннє співробітництво між Китаєм та африканськими державами, автор ґрунтовно проаналізував стратегічний документ уряду Китаю «Політика Китаю щодо Африки»; виокремив політичні та економічні інтереси офіційного Пекіну в Африці; розкрив інструменти зовнішньої політики Китаю, зокрема Форум Китайсько-Африканського Співробітництва; зупинився на аспектах співпраці між Китаєм та Африканським Союзом, китайсько-африканської співпраці у сфері молоді, суперництва в Африці між Китаєм і США та іншими впливовими державами світу тощо.

Ключові слова: Китай, Африка, політичні та економічні інтереси Китаю, політика Китаю щодо Африки, Форум Китайсько-Африканського Співробітництва, Африканський Союз, Саміт ЄС–Африка, Саміт США–Африка, Саміт Франція–Африка, Саміт Туреччина–Африка, Саміт Індійсько-Африканського Форуму, китайсько-африканська співпраця у сфері молоді.

Мовчан Н. П.

кандидат политических наук, Заместитель Министра молодежи и спорта Украины по вопросам европейской интеграции
Политические и экономические интересы Китая на Африканском континенте

Аннотация. Исследуя дву- и многостороннее сотрудничество между Китаем и африканскими государствами, автор основательно проанализировал стратегический документ правительства Китая «Политика Китая в отношении Африки»; выделил политические и экономические интересы официального Пекина в Африке; раскрыл инструменты внешней политики Китая и Африканским Союзом, китайско-африканского сотрудничества в сфере молодёжи, соперничества в Африке между Китаем и США и другими влиятельными государствами мира и т.п.

Ключевые слова: Китай, Африка, политические и экономические интересы Китая, политика Китая в отношении Африки, Форум Китайско-Африканского Сотрудничества, Африканский Союз, Саммит ЕС–Африка, Саммит США–Африка, Саммит Франция–Африка, Саммит Турция–Африка, Саммит Индийско-Африканского Форума, китайско-африканское сотрудничество в сфере молодёжи.

Mykola Movchan

PhD (Political Sciences), Deputy Minister for Youth and Sports of Ukraine on European Integration Issues
42 Esplanadna Str., Kyiv, 01601, Ukraine

Political and economic interests of China on the African continent

Abstract. The purpose of the research article is to represent and analyze the China's political and economic interests on the African continent and the China's strategy towards Africa in 21st century as well as to analyze the strategies and priorities of other influential world powers in Africa. There have been used such scientific methods as an analysis, a synthesis, a content analysis etc. in the research article.

By researching bilateral and multilateral cooperation between China and the African states, the author thoroughly analyzed the Chinese government policy paper «China's African Policy»; identified the political and economic interests of the official Beijing in Africa; revealed the China's foreign policy tools, in particular, the Forum on China-Africa Cooperation; focused on the aspects of cooperation between China and the African Union, the Sino-African cooperation in the youth sphere, rivalry in Africa between China and the United States of America, and other influential countries of the world etc.

The main results and conclusions of the research article are: 1) the comprehensive development of China's relations with the countries of the African continent is one of the priorities of the foreign policy and foreign economic strategy of the Chinese President Xi Jinping; 2) the Forum on China-Africa Cooperation and other bilateral and multilateral forums and organizations are the implementation tools of the foreign policy and economic interests of China on the African continent; 3) such influential world powers as the United States of America, Great Britain, France, India and other nations as well as the European Union will continue to compete with China to gain more influence in Africa.

Keywords: China, Africa, China's political and economic interests, China's African Policy, Forum on China-Africa Cooperation, African Union, EU-Africa Summit, U.S.-Africa Summit, France-Africa Summit, Turkey-Africa Summit, India-Africa Forum Summit, China-Africa Cooperation in the Youth Sphere

Постановка проблеми. Китай має широкі політико-економічні інтереси на Африканському континенті та реалізує послідовну політику в цьому напрямку. Так, 12 січня 2006 року уряд Китайської Народної Республіки (КНР) опублікував політичний стратегічний документ «Політика Китаю щодо Африки», в якому були викладені цілі та зміст політики КНР стосовно відносин з державами Африканського континенту. Це був перший політичний стратегічний документ, опублікований урядом КНР з питань відносин з державами Африки. На сьогоднішній день Китай перетворюється на вагомий учасника міжнародної конкурентної боротьби за вплив на континенті.

Стратегія, форми й інструменти зовнішньої політики Китаю в Африці потребують комплексного дослідження та становлять науковий і прикладний інтерес для прогно-

зування векторів стратегічного розвитку політичних і господарських процесів у світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням відносин між Китаєм та країнами Африки займаються такі іноземні дослідники, науковці та політологи як Девід Шинн (David Shinn), Дебора Браутігам (Deborah Brautigam), Кріс Алден (Chris Alden), Крістофер Р. Хьюз (Christopher R. Hughes), Ієн Тейлор (Ian Taylor), Юн Сун (Yun Sun), Ерккер Гельстрьом (Jerker Hellstrom) та інші.

Мета статті – проаналізувати співробітництво між Китаєм та африканськими державами і його вплив на світові політичні відносини.

Основні результати дослідження. «Політика Китаю щодо Африки» містить передмову та шість розділів: «Статус і роль Африки», «Відносини між Китаєм та Африкою»,

«Політика Китаю щодо Африки», «Розширення всебічного співробітництва Китаю з Африкою», «Форум китайсько-африканського співробітництва та його подальша діяльність», «Відносини між Китаєм та африканськими регіональними організаціями» [1].

У передмові до документу «Політика Китаю щодо Африки», зокрема, зазначалося, що Африканський континент, який охоплює найбільшу кількість країн, що розвиваються, є важливою силою для миру в усьому світі та розвитку. Традиційно дружні відносини між Китаєм та Африкою стоять перед новими можливостями в нових умовах. Цим документом «Політика Китаю щодо Африки», уряд Китаю бажає презентувати світові цілі політики Китаю щодо Африки та засоби їхнього досягнення, та пропозиції стосовно співпраці в найближчі роки з метою надання сприяння стійкому зростанню китайсько-африканських відносин у довгостроковій перспективі та вивести на новий рівень взаємовигідне співробітництво [1].

У третьому розділі «Політика Китаю щодо Африки» зазначається, що зміцнення солідарності та співробітництва з африканськими країнами завжди було важливою складовою незалежної та мирної зовнішньої політики Китаю. Китай буде неухильно продовжувати традицію китайсько-африканської дружби та, виходячи з фундаментальних інтересів китайського та африканського народів, засновувати та розвивати новий тип стратегічного партнерства з Африкою, завдяки політичній рівності та взаємній довірі, економічному взаємовигідному співробітництву та культурним обмінам.

Загальними принципами та цілями політики Китаю щодо Африки є такі:

- Щирість, дружба та рівність. Китай дотримується П'яти Принципів Мирного Співіснування, поважає шлях розвитку, який самостійно вибрали африканські країни, та підтримує зусилля африканських держав ставати сильнішими через зміцнення єдності.
- Взаємна вигода, взаємність та спільне процвітання. Китай підтримує зусилля африканських країн щодо економічного розвитку та державного будівництва, розширює співпрацю у різних формах щодо економічного і соціального розвитку та сприяє спільному процвітання Китаю та Африки.
- Взаємна підтримка та тісна координація. Китай зміцнюватиме співпрацю з Африкою в ООН та інших багатосторонніх системах шляхом підтримки справедливих вимог та зважених пропозицій один одного та продовжуватиме звертатися до міжнародного співтовариства з метою приділяти більше уваги питанням, які стосуються миру та розвитку в Африці.
- Навчання один в одного та пошук загального розвитку. Китай та Африка вчаться один в одного та вивчатимуть досвід один одного в державному управлінні та розвитку, зміцнюватимуть обміни та співпрацю у сферах освіти, науки, культури та охорони здоров'я. Підтримуючи зусилля африканських країн щодо зміцнення свого потенціалу, Китай працюватиме разом з Африкою з метою пошуку шляхів сталого розвитку [1].

У документі «Політика Китаю щодо Африки», зокрема, зазначається, що принцип одного Китаю є політичним підґрунтям для встановлення та розвитку відносин Китаю з Африканськими державами та Африканськими регіональними організаціями. У зазначеному документі також підкреслюється, що китайський уряд високо цінує, що переважна більшість африканських країн дотримуються принципу одного Китаю, відмовляються мати офіційні відносини та контакти з Тайванем та підтримують велику справу Китаю щодо возз'єднання. Китай готовий встановлювати та розвивати міждержавні відносини з країнами, які ще не встановили дипломатичні відносини з Китаєм, на основі принципу одного Китаю [1].

У 2007 році було створено Китайсько-Африканський Фонд Розвитку – найбільший приватний фонд Китаю, який спеціалізується на стимулюванні, сприянні та залученні китайських інвестицій в Африку [2].

Важливою складовою політичного та економічного співробітництва між Китайською Народною Республікою (КНР) та державами Африканського континенту є Форум Китайсько-Африканського Співробітництва (ФОКАС).

Перший саміт ФОКАС відбувся у жовтні 2000 р. у Пекіні (КНР), другий – у грудні 2003 р. в Адис-Абебі (Ефіопія), третій – у листопаді 2006 р. у Пекіні (КНР), четвертий – у листопаді 2006 р. у Шарм-Ель-Шейху (Єгипет), п'ятий – у липні 2012 р. у Пекіні (КНР).

Проведення шостого саміту Форуму Китайсько-Африканського Співробітництва заплановано у 2015 р. у Південно-Африканській Республіці (ПАР). Це буде перший саміт ФОКАС, починаючи від того, як Голова КНР Сі Цзіньпін обійняв свою посаду у 2013 році. Враховуючи пріоритети Китаю та порядок денний попередніх самітів ФОКАС, а також підвищену значущість, яку надає адміністрація Голови КНР Сі Цзіньпіна Африці, очікується, що на шостому саміті ФОКАС Китай приділятиме увагу, серед інших тем, фінансовим питанням та пріоритетам розвитку в Африці [3].

Крім того, не випадково, що у 2015 р. (15 березня) у Південно-Африканській Республіці (ПАР) офіційно відкрився «Рік Китаю в ПАР». У Преторії в урочистій церемонії відкриття «Року Китаю в ПАР» взяли участь Міністр культури КНР Луо Шуган та Міністр мистецтв та культури ПАР Наті Мтетва. Заходи «Року Китаю в ПАР» відбуваються в 9 провінціях Південно-Африканської Республіки [4].

Наприкінці березня 2013 року Голова КНР Сі Цзіньпін здійснив державні візити в Танзанію, ПАР та Республіку Конго, а також взяв участь у V зустрічі лідерів країн-учасниць БРИКС у Дурбані (ПАР).

У травні 2014 р. Прем'єр Держради КНР Лі Кецянь здійснив візити до Ефіопії, Нігерії, Анголи та Кенії, а також відвідав штаб-квартиру Африканського Союзу в Адис-Абебі (Ефіопія) та взяв участь у засіданні Всесвітнього Економічного Форуму щодо Африки в Абуджі (Нігерія). Це був перший візит Лі Кецяня в Африку на посаді Прем'єра Держради КНР.

8 травня 2015 р. китайське видання «China Daily» опублікувало статтю «Китай відкриває постійне представництво при Африканському Союзі». У публікації, зокрема, зазначається, що 7 травня 2015 р. Китай офіційно відкрив своє постійне представництво при штаб-квартирі Африканського Союзу в Адис-Абебі з метою подальшого зміцнення відносин з країнами континенту через таку Панафриканську організацію, як Африканський Союз. Створення постійного представництва зробило Китай першою державою, яка має повноцінне (окреме від Посольства в Ефіопії), офіційне представництво при Комісії Африканського Союзу (КАС). Цей крок КАС оцінила як свідчення участі Китаю у діяльності, спрямованої на забезпечення процвітання континенту. Заступник Міністра закордонних справ КНР Чжан Мін та Голова Комісії Африканського Союзу Нкосазана Ндламіні-Зума взяли участь в урочистій церемонії відкриття Постійного представництва КНР при КАС. Першим главою дипломатичної місії КНР при КАС буде ветеран китайської дипломатії Куан Вейлін. Постпредство, яке матиме департаменти з питань політики, економіки, культури, миру та безпеки, сприятиме розвитку всебічного співробітництва та обмінів між Китаєм та Африканським Союзом, а також зміцненню існуючих добрих відносин між Китаєм та Африкою [5].

Міжнародні мас-медіа приділяють значну увагу висвітленню закордонних візитів китайських високих посадовців, у тому числі й до країн Африканського континенту. При цьому, одна група засобів масової інформації (китайські мас-медіа та ЗМІ держав-союзників КНР) позитивно висвітлює політику Китаю в Африці, яка допомагає розвитку країн Африканського континенту, інша група мас-медіа (переважно, держав-конкурентів КНР у боротьбі за політичний та економічний вплив в Африці) дорікає Китаю у використанні природних ресурсів держав Африки, у нехтуванні інтересами африканських країн тощо.

У січні 2015 року Міністр закордонних справ Китаю Ван Ї свій перший закордонний візит у 2015 році здійснив

до держав Африканського континенту: він відвідав Кенію, Судан, Камерун, Екваторіальну Гвінею та Демократичну Республіку Конго.

Видання «The Straits Times» з посиланням на інформаційне агентство «Reuters» опублікувало статтю (від 12 січня 2015 року) «Міністр закордонних справ Ван Ї: «Китай не піде шляхом «західних колоністів» в Африці» [6].

У статті, зокрема, зазначається, що Міністр закордонних справ КНР Ван Ї у відповідь на критику щодо односторонньої політики Китаю та реалізацію шкідливих проектів через жадання ним ресурсів, обіцяє, що Китай не піде шляхом «західних колоністів» в Африці.

Китай є найбільшим торговим партнером Африки і намагається використати багаті ресурси регіону з метою забезпечити своє економічне зростання протягом останніх двох десятиліть.

Деякі африканські лідери назвали активну присутність Пекіну в Африці «неоколоніалізм», висловивши занепокоєння, що проекти приносять мало користі місцевому населенню, навіть з матеріалами та робочою силою, які імпортуються з Китаю. Перебуваючи з візитом у Кенії у січні 2015 року, Міністр закордонних справ КНР Ван Ї зазначив в інтерв'ю Китайському Центральному Телебаченню: «Ми абсолютно не будемо йти старим шляхом західних колоністів і ми абсолютно не будемо жертвувати інтересами Африки, її навколишнім середовищем та екологією, а також довгостроковими інтересами».

Африканський континент – є центром політичної та економічної конкуренції та боротьби (за політичний вплив, природні ресурси, ринки збуту тощо) багатьох держав, зокрема США, КНР, Індії, Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії, Японії, Південної Кореї, Бразилії, РФ, Індонезії, Туреччини та інших країн, а також ЄС.

Протягом останніх років конкуренти КНР в Африці все активніше розвивають відносини з державами Африканського континенту.

Так, 2-3 квітня 2014 року в Брюсселі (Бельгія) відбувся IV Саміт ЄС-Африка. Три попередні саміти пройшли у 2000 р. (Каїр, Єгипет); у 2007 р. (Лісабон, Португалія) та у 2010 р. (Тріполі, Лівія).

У IV Саміті ЄС-Африка взяли участь понад 60 лідерів – з держав-членів ЄС та африканських держав, а також керівництво ЄС. У ході саміту обговорювались перспективи розвитку відносин ЄС-Африка та шляхи зміцнення взаємини між двома континентами. Дискусії на саміті були сфокусовані на темі: «Інвестування в людей, процвітання та мир». Питання, які обговорювались, включали такі теми: освіта та тренінги, жінки та молодь, легальні та нелегальні потоки мігрантів між обома континентами, пошук шляхів щодо стимулювання зростання кількості та створення нових робочих місць, інвестування у підтримку миру та пошук шляхів посилення підтримки з боку ЄС африканським країнам для зміцнення їхнього потенціалу в забезпеченні безпеки на Африканському континенті [7].

4-6 серпня 2014 р. у Вашингтоні вперше відбувся Саміт лідерів США та Африки. З цієї нагоди Державний департамент США, зокрема, зазначив, що цей саміт – найбільша подія, в якій Президент США брав участь з главами держав та урядів Африканських країн. Цей саміт став результатом поїздки Президента США до Африки влітку 2013 р. та зміцнив взаємини між Сполученими Штатами Америки та одним з найбільш динамічно та найшвидше зростаючих регіонів світу. Зазначений Саміт США-Африка особливо сконцентрувався на таких питаннях, як торгівля та інвестиції в Африку та демонстрації уваги США до забезпечення безпеки в Африці, до необхідності сприяння демократичному розвитку Африки та її населення. У той же самий час, Саміт США-Африка показав глибину та ширину зобов'язань Сполучених Штатів Америки перед Африканським континентом, просування спільних пріоритетів США та країн Африки, а також надав можливість щодо проведення дискусій стосовно генерування конкретних ідей для того, щоб поглибити партнерство. За своєю суттю, цей саміт сприяв зміцненню зв'язків між Сполученими Штата-

ми Америки та Африкою. Тема саміту була «Інвестування в наступне покоління».

Цей саміт став також слушною нагодою обговорити шляхи стимулювання зростання, розкриття можливостей та створення сприятливого середовища для наступного покоління [8].

Аналізуючи політику США та Китаю щодо Африки, колишній Посол Сполучених Штатів Америки в Буркіна Фасо та Ефіопії Дейвід Шинн опублікував 10 вересня 2014 р. статтю під назвою «Форум Китайсько-Африканського Співробітництва проти Саміту США-Африка» на інформаційно-аналітичному веб-сайті «China-US Focus» [9].

У статті, зокрема, зазначалося, що саміт лідерів США та Африки, який відбувся у Вашингтоні у серпні 2014 року, привів до багатьох порівнянь у пресі з Форумом Китайсько-Африканського Співробітництва (ФОКАС), який проходить на трирічній основі. Багато хто з представників масмедіа трипутив, що саміт США-Африка був відповіддю щодо зростаючої ролі Китаю в Африці.

Сполучені Штати Америки активізували свою увагу на Африці, оскільки США розуміють, що протягом останніх років на найвищому державному рівні приділяли недостатню увагу цьому континенту. По-перше, внутрішня американська економічна криза, яка розпочалася у 2007 році, зробила значний внесок до цієї неуваги. По мірі того, як економічні проблеми зменшувалися, це створило можливість приділити більше часу таким частинам світу, як Африка, які традиційно не були в головних пріоритетах американської зовнішньої політики. По-друге, прийшло запізнале усвідомлення, що зростаюча економіка Африки заслуговує більше уваги, особливо з боку приватного сектору США, з точки зору розширення торгівлі та інвестицій. По-третє, зростаючі безпекові занепокоєння щодо розвитку ситуації у Північній Нігерії та сусідніх з нею країнах, регіоні Сахелю, частинах Північної Африки, Південного Судану, Східної Африки та регіону Африканського рогу окреслили інтереси США, які полягають у тому, щоб допомогти забезпечити безпекові потреби дружніх для США африканських урядів. Безпекові питання, які є прямою загрозою інтересам США в Африці та потенційно самим США, також засвідчили потребу подолати причини екстремізму через збільшення підтримки для економічного розвитку африканських країн.

Зростаючий вплив в Африці країн, що розвиваються, особливо Китаю, однак також й інших держав: таких, як Індія, Бразилія, Індонезія та Туреччина, став додатковим аргументом для проведення Саміту США-Африка у 2014 році [9].

6-7 грудня 2013 р. у Парижі відбувся XXVI Саміт Франція-Африка, який було присвячено питанням миру та безпеки в Африці, економічному партнерству та розвитку, питанням зміни клімату. У заході взяли участь 53 делегації африканських країн, делегація Франції, а також представники Організації Об'єднаних Націй, Африканського Союзу, Європейського Союзу, Міжнародного Валютного Фонду, Світового Банку та Африканського Банку Розвитку [10].

Активну політику щодо Африки імплементує й Турецька Республіка. Перший Саміт з питань співробітництва між Туреччиною та Африкою відбувся 18-21 серпня 2008 року в Стамбулі (Туреччина), Другий Саміт Туреччина-Африка пройшов 19-21 листопада 2014 року в Малабо (Екваторіальна Гвінея). Проведення Третього Саміту заплановано у 2019 році в Туреччині [11].

Не відстає від Китаю у питанні розширення співпраці з Африканським континентом й Індія. Перший Саміт Індійсько-Африканського Форуму відбувся 4-8 квітня 2008 року в Нью-Делі (Індія) [12], Другий Саміт пройшов 20-25 травня 2011 року в Адис-Абебі (Ефіопія), а Третій Саміт заплановано на 26-30 жовтня 2015 року в Нью-Делі (Індія) [13].

2-3 жовтня 2014 року в Кейптауні (ПАР) відбувся перший саміт Південна Африка-Італія. У цьому заході взяли участь найбільш важливі лідери політичного та ділового світу Італії та Південної Африки. Мета заходу – зміцнення стратегічних відносин між Італією та Південно-Афри-

канською Республікою, а також взаємини між континентами [14].

19-24 квітня 2015 року в Індонезії відбувся Саміт Азія-Африка, який було присвячено 60-й річниці проведення першої Азійсько-Африканської Конференції, яка відбулась у 1955 році у м. Бандунг (Індонезія), та 10-й річниці підписання Декларації про Нове Азійсько-Африканське Стратегічне Партнерство (22-24 квітня 2015 р., мм. Джакарта та Бандунг, Індонезія).

У Саміті Азія-Африка 2015 року взяли участь делегації зі 109 країн Азії та Африки, 16 держав-спостерігачів та 25 міжнародних організацій. Мета заходу полягала у зміцненні партнерства між азійськими й африканськими державами та обміні досвідом щодо активізації економічного розвитку обох регіонів. Крім того, учасники саміту обговорювали питання щодо пошуку рішень з метою подолання спільних викликів через посилення співпраці у форматі Південь-Південь [15].

У ході свого виступу на саміті Голова КНР Сі Цзіньпін запропонував три пункти, реалізація яких сприятиме азійсько-африканській співпраці: 1) активно підтримувати співробітництво між Азією та Африкою; 2) розширювати співпрацю у форматі Південь-Південь та 3) сприяти співпраці у форматі Південь-Північ.

Сі Цзіньпін також закликав країни Азії та Африки поліпшувати співпрацю з країнами, що розвиваються, в Латинській Америці, Південній частині Тихого океану та інших регіонах світу [16].

У контексті розширення співпраці між Азією та Африкою значна увага приділяється темам транспортного сполучення. Зокрема, питання розвитку авіаційного сполучення між Африкою та Азією обговорювались на міжнародній конференції «Aviation Africa 2015», яка відбулась в Дубаї (Об'єднані Арабські Емірати) 10-11 травня 2015 року [17].

У своїх відносинах з країнами Африканського континенту КНР приділяє також значну увагу розвитку китайсько-африканського співробітництва у молодіжній сфері. 28-29 березня 2015 року в місті Аруша, що на півночі Танзанії, відбувся Третій Форум молодіжних лідерів Китаю та Африки.

У ході дводенного форуму понад 100 представників з африканських країн обмінялися думками з членами китайської делегації та китайськими молодими підприємцями з таких питань, як розвиток китайсько-африканських відносин, молодіжні контакти та суспільні зв'язки двох сторін. За підсумками Форуму була ухвалена «Арушська ініціатива».

Член Секретаріату Центрального комітету (ЦК) Комуністичного союзу молоді Китаю (КСМК) Чжоу Чанкуй на церемонії закриття Форуму відмітив, що публікація «Арушської ініціативи» є важливим зрушенням, якого було досягнуто на Форумі. Цей документ продемонстрував готовність та намір молоді Китаю та Африки зміцнювати взаємну довіру, активізувати співробітництво та досягти спільного розвитку.

Віце-президент Танзанії Мухамед Гаріб на церемонії закриття Форуму заявив, що під час форуму молодіжні лідери африканських країн обговорили низку питань, які представляють взаємну зацікавленість і мають надзвичайно важливе значення для розвитку африканського континенту. За його словами, Танзанія буде й надалі разом з іншими африканськими країнами сприяти розвитку зв'язків між китайською та африканською молоддю [18].

Висновок. Отже, з огляду на зазначене вище, можна зробити висновок, що всебічний розвиток відносин Китаю з державами Африканського континенту є одним із пріоритетів зовнішньої політики та зовнішньоекономічної стратегії Голови КНР Сі Цзіньпіна. ФОКАС та інші дво- та багатосторонні форуми та організації є інструментами реалізації зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних інтересів Китаю на Африканському континенті.

За вплив на держави Африканського континенту продовжуватимуть змагатися та конкурувати з Китаєм такі

впливові держави світу, як США, Франція, Велика Британія, Індія та інші країни, а також Європейський Союз.

Література

- China's African Policy [Electronic resource] / Forum on China-Africa Cooperation. – January, 2006. – Accessed mode : <http://www.focac.org/eng/zt/zgdfzccwjt230479.htm#>
- China-Africa Development Fund [Electronic resource]. – Accessed mode : <http://www.cadfund.com/en/index.aspx>
- Yun Sun. The Sixth Forum on China-Africa Cooperation: New Agenda and New Approach? [Electronic resource] / Yun Sun. – The Brookings Institution; Africa growth Initiative. – Foresight Africa: Top Priorities for the Continent in 2015. – P. 10–13. – Accessed mode : <http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2015/01/foresight-africa/china-africa-cooperation-sun.pdf?la=en>
- Year of China kicks off in South Africa with fanfare [Electronic resource] // Xinhua. – March, 2015. – Accessed mode : http://news.xinhuanet.com/english/2015-03/16/c_134070766.htm
- China opens permanent mission to AU [Electronic resource] // China Daily. – May, 2015. – Accessed mode : http://www.chinadaily.com.cn/world/2015-05/08/content_20656451.htm
- China will not take path of «Western colonists» in Africa: Foreign minister Wang Yi [Electronic resource] // The Straits Times. – January, 2015. – Accessed mode : <http://www.straitstimes.com/st/print/3310039#>
- 4th EU-Africa Summit (2014) [Electronic resource] / Africa-EU Partnership. – Accessed mode : <http://www.africa-eu-partnership.org/4th-africa-eu-summit>
- 2014 U.S.-Africa Leaders Summit [Electronic resource] / U.S. Department of State. – Accessed mode : <http://www.state.gov/p/af/rt/summits/2014/>
- Shinn D. Forum on China-Africa Cooperation vs US-Africa Summit [Electronic resource] / D. Shinn // China-US Focus. – September, 2014. – Accessed mode : <http://www.chinausfocus.com/foreign-policy/forum-on-china-africa-cooperation-vs-us-africa-summit/>
- La declaration finale du Sommet de l'Elysee pour la Paix et la Securite en Afrique [Electronic resource] / Presidence de la Republique francaise – Elysee. – Decembre, 2013. – Accessed mode : <http://www.elysee.fr/declarations/article/la-declaration-finale-du-sommet-de-l-elysee-pour-la-paix-et-la-securite-en-afrique/>
- Turkey-Africa Relations [Electronic resource] / Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey. – Accessed mode : <http://www.mfa.gov.tr/turkey-africa-relations.en.mfa>
- Philosophy of the Forum Summit [Electronic resource] / India-Africa Forum Summit. – New Delhi. – 2008. – April, 8 – 9. – Accessed mode : <http://www.indiaafricasummit.nic.in/>
- Second Africa-India Forum Summit 2011 (Addis Ababa) [Electronic resource] / African Union. – Accessed mode : <http://summits.au.int/en/AfricaIndia>
- South Africa – Italy Summit – from October 02, 2014 to October 03, 2014 [Electronic resource] / The European House – Ambrosetti. – Accessed mode : <http://www.ambrosetti.eu/en/news/2014/southafrica-italy-summit>
- Asian-African Conference Commemoration 2015 newbie [Electronic resource] / Asian African Conference Commemoration Indonesia 2015. – Accessed mode : <http://www.aacc2015.id/?p=about>
- Shen Qing (ed.). President Xi delivers speech at Asian-African Summit [Electronic resource] / Shen Qing // Xinhua. – April, 2015. – Accessed mode : http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-04/22/c_134174268.htm
- China's Belt and Road Initiative to boost civil aviation in Africa [Electronic resource] // China Daily. – May, 2015. – Accessed mode : http://www.chinadaily.com.cn/business/2015-05/11/content_20679300.htm
- В Танзаниі закрився третій форум молодих лідерів Китай-Африка [Електронний ресурс] // Агентство Сінхуа. – Март, 2015. – Режим доступу: http://russian.news.cn/china/2015-03/30/c_134109447.htm

Стаття надійшла до редакції 27.03.2015

References

- Forum on China-Africa Cooperation (2006). *About China's African Policy*. Retrieved from <http://www.focac.org/eng/zt/zgdfzccwjt230479.htm#>
- China-Africa Development Fund (2015). Retrieved from <http://www.cadfund.com/en/index.aspx>
- Yun Sun. The Sixth Forum on China-Africa Cooperation: New Agenda and New Approach? *Foresight Africa: Top Priorities for the Continent in 2015*, 10-13. Retrieved from <http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Reports/2015/01/foresight-africa/china-africa-cooperation-sun.pdf?la=en>
- Xinhua (2015, March). *Year of China kicks off in South Africa with fanfare*. Retrieved from http://news.xinhuanet.com/english/2015-03/16/c_134070766.htm
- China Daily (2015, May). *China opens permanent mission to AU*. Retrieved from http://www.chinadaily.com.cn/world/2015-05/08/content_20656451.htm
- China will not take path of «Western colonists» in Africa: Foreign minister Wang Yi (2015, January). *The Straits Times*. Retrieved from <http://www.straitstimes.com/st/print/3310039#>
- Africa-EU Partnership (2014). *4th EU-Africa Summit*. Retrieved from <http://www.africa-eu-partnership.org/4th-africa-eu-summit>
- U.S. Department of State. *2014 U.S.-Africa Leaders Summit*. Retrieved from <http://www.state.gov/p/af/rt/summits/2014/>
- Shinn, D. (2014, September). Forum on China-Africa Cooperation vs US-Africa Summit. *China-US Focus*. Retrieved from <http://www.chinausfocus.com/foreign-policy/forum-on-china-africa-cooperation-vs-us-africa-summit/>
- President of the French Republic – Elysee (2013, December). *The final declaration of the Elysee Summit for Peace and Security in Africa*. Retrieved from <http://www.elysee.fr/declarations/article/la-declaration-finale-du-sommet-de-l-elysee-pour-la-paix-et-la-securite-en-afrique/> (in Fr.)
- Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Turkey (2015). *About Turkey-Africa Relations*. Retrieved from <http://www.mfa.gov.tr/turkey-africa-relations.en.mfa>
- India-Africa Forum Summit (2008, April, 8-9, New Delhi). *About Philosophy of the Forum Summit*. Retrieved from <http://www.indiaafricasummit.nic.in/>
- African Union. *About Second Africa-India Forum Summit 2011 (Addis Ababa)*. Retrieved from <http://summits.au.int/en/AfricaIndia>
- The European House – Ambrosetti (2014). *South Africa – Italy Summit – from October 02, 2014 to October 03, 2014*. Retrieved from <http://www.ambrosetti.eu/en/news/2014/southafrica-italy-summit>
- Asian African Conference Commemoration Indonesia 2015. *Asian-African Conference Commemoration 2015 newbie*. Retrieved from: <http://www.aacc2015.id/?p=about>
- Xinhua (2015, April). *President Xi delivers speech at Asian-African Summit*. In Shen Qing (Ed.). Retrieved from: http://news.xinhuanet.com/english/china/2015-04/22/c_134174268.htm
- China Daily (2015, May). *China's Belt and Road Initiative to boost civil aviation in Africa*. Retrieved from http://www.chinadaily.com.cn/business/2015-05/11/content_20679300.htm
- Xinhua News Agency (2015, March). *In Tanzania Third Africa-China Young Leaders Forum is closed*. Retrieved from http://russian.news.cn/china/2015-03/30/c_134109447.htm (in Rus.)

Received 27.03.2015